

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Tanvald

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Tanvald lokalizované tvoří s dalšími 9 správními obvody ORP Liberecký kraj. Toto ORP (dále jen SO ORP) se nachází v severovýchodní části kraje. V rámci kraje toto SO ORP disponuje:

- nejmenším počtem obcí – 10;
- 2. nejnižším počtem obyvatel správního obvodu (21.291); z toho 6.689 žije v jádrové obci,
- 3. nejmenší rozlohou správního obvodu v kraji (197 km²);
- průměrnou hustotou osídlení (132 obyv./km²).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Libereckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Tanvald	10	21291	6698	197
Česká Lípa	41	76579	36957	872
Frýdlant	18	24763	7565	349
Jablonec nad Nisou	11	54909	45305	142
Jilemnice	21	22524	5616	279
Liberec	28	141134	102113	578
Semily	22	26037	8630	230
Nový Bor	16	26458	12004	201
Turnov	37	32602	14342	247
Železný Brod	11	12297	6354	74
Průměr za kraj	22	43859	---	316

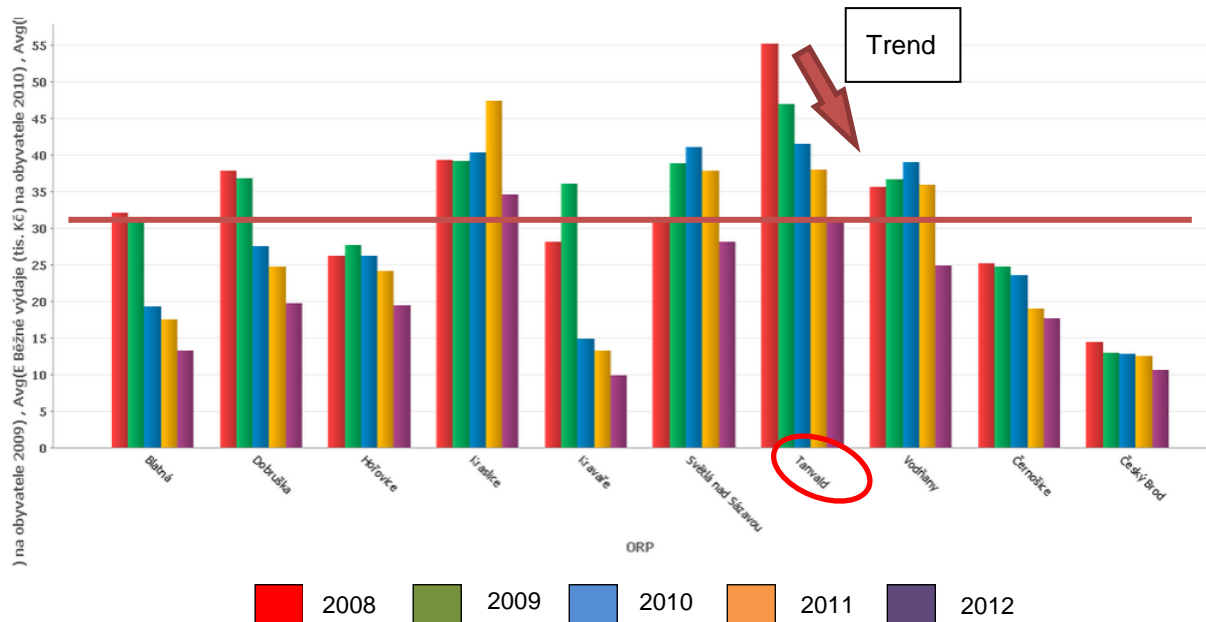
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Libereckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel ve správním obvodu 21.000 až 22.000 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Kuřim, Kravaře, Hlinsko, Dobříš, Holešov);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 6.500 až 7.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Blatná, Vodňany, Kraslice, Dobruška, Kravaře, Hořovice, Černošice, Český Brod).

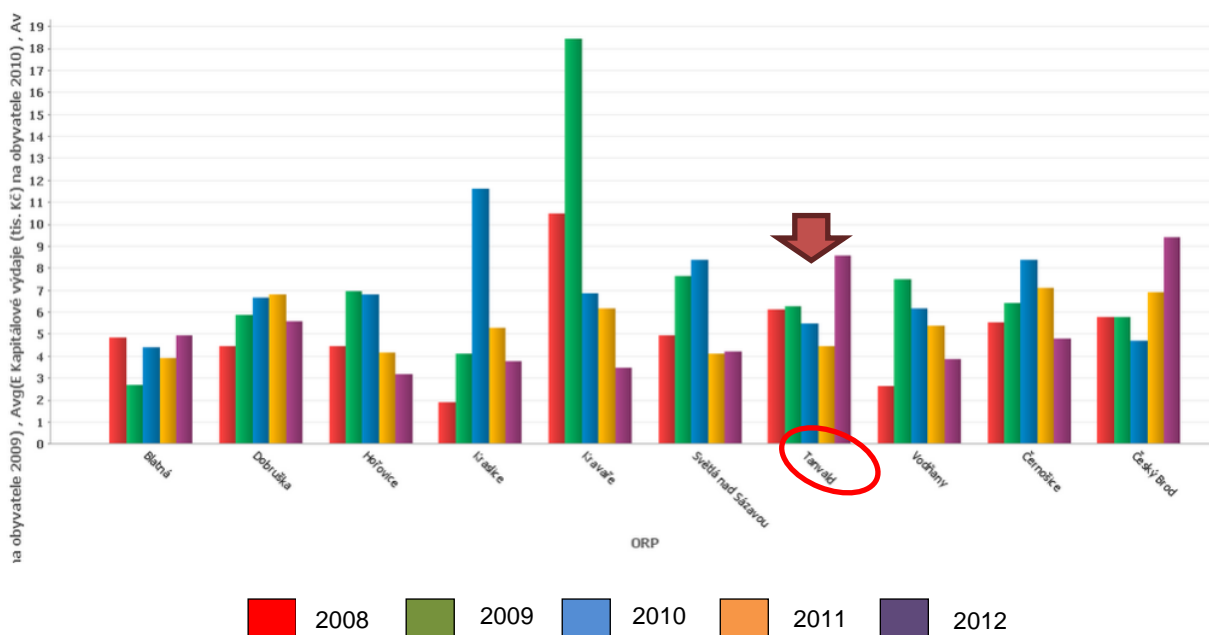
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti bylo porovnáno SO ORP Tanvald s ORP dle kritéria velikosti jádrové obce. Vysokých hodnot dosahuje tanvaldský obvod zejména u **běžných výdajů na obyvatele** - v dlouhodobém průměru (2008-2012) vykazuje nejvyšší hodnotu ve skupině (42.55 tis. Kč/obyv./rok), a to i přes zřejmý výrazný klesající trend. Naproti tomu u kapitálových výdajů docházelo v letech 2009-2011 jen k mírnému poklesu, který byl ale vyrovnán prudkým zvýšením v roce 2012. Viz obrázky 1 a 2 – červená linie značí dosaženou úroveň SO ORP Tanvald v roce 2012.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce 6,5 - 7 tis.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

Obrázek 2: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce 6,5 - 7 tis.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

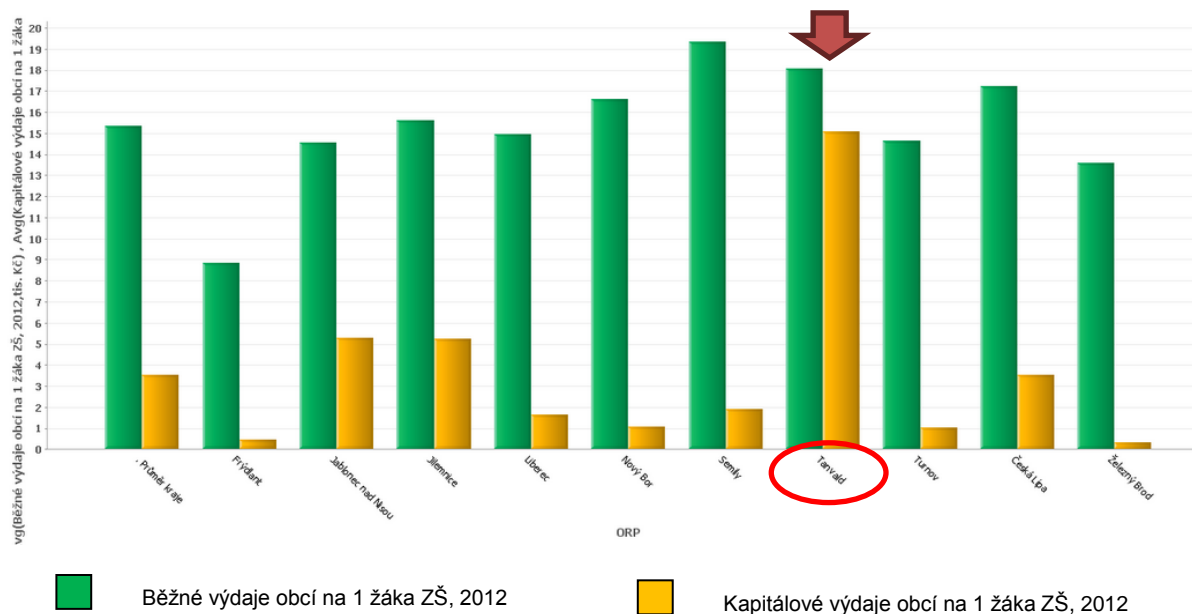
3. Předškolní a školní vzdělávání

Mezi ukazateli předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Tanvald zejména porovnání **kapitálových a běžných výdajů na žáky základních škol**. Hodnoty kapitálových výdajů v přepočtu na jednoho žáka jsou při komparaci

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

s ostatními ORP v kraji nejvyšší (15,06 tis. Kč v roce 2012). Obdobnou pozici zastává tanvaldský obvod i **při porovnání běžných výdajů na žáky základních škol**, kde obsadil druhou příčku v kraji s hodnotou 18,07 tis. Kč. Viz obrázek 3.

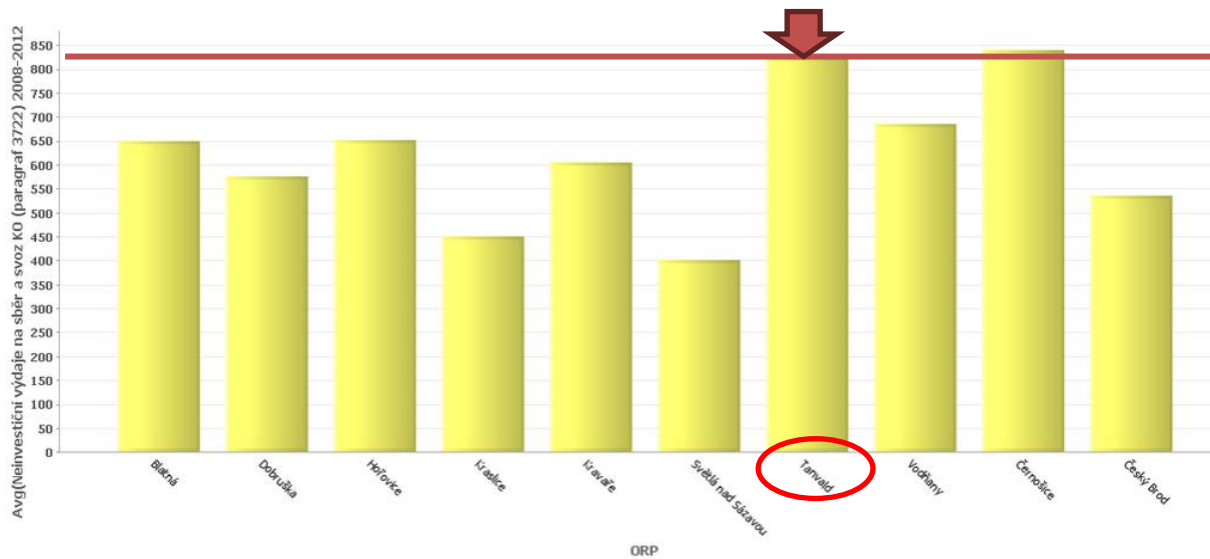
Obrázek 3: Běžné/Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Libereckého kraje) na jednoho žáka ZŠ (v tis. Kč) v roce 2012

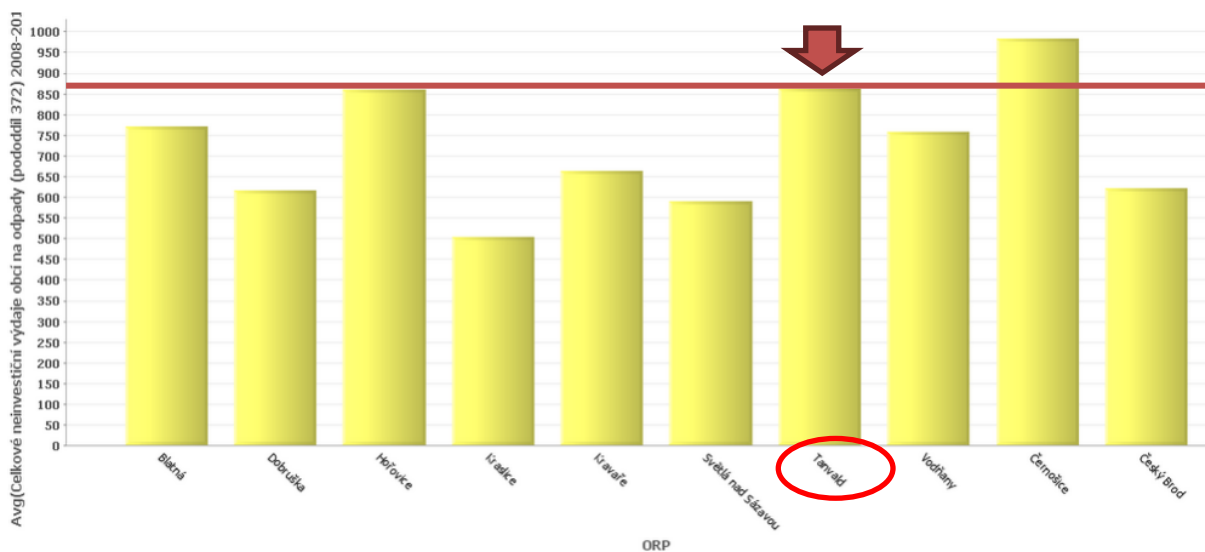
4. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je vhodné se zaměřit na **neinvestiční výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu**, kde dosáhl SO ORP Tanvald 2. nejvyšší průměrné hodnoty (hned po SO ORP Černošice) při použití kritéria velikosti jádrové obce SO ORP. Její hodnota činí v ORP Tanvald 823.48 Kč/obyv./rok. Obdobná situace nastává i z hlediska celkových neinvestičních výdajů na odpady (průměr za období – 862.19 Kč/obyv./rok). Viz obrázek 4 a 5.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 6,5-7 tis. obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 5: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 6,5-7 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

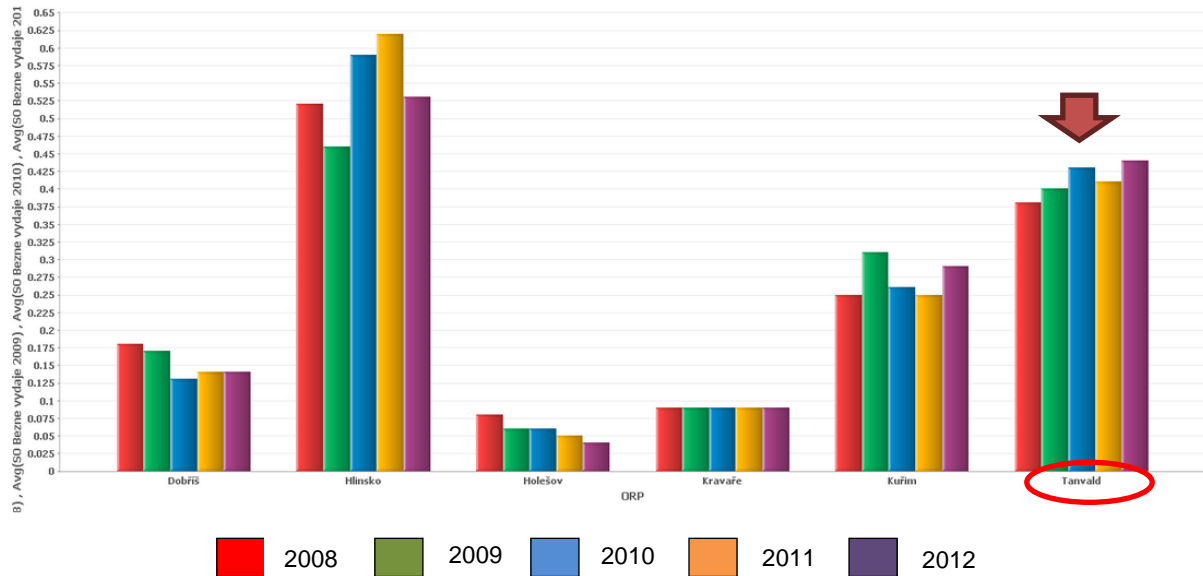

5. Sociální služby

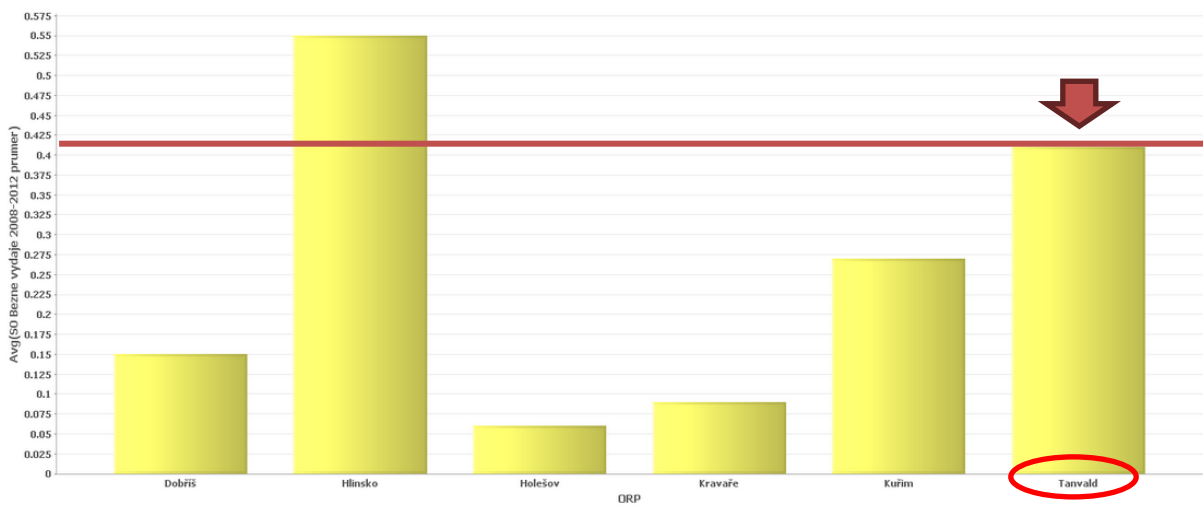
V oblasti sociálních služeb se SO ORP Tanvald řadí ke správním obvodům **s vyššími běžnými výdaji na sociální služby** (kritérium počtu obyvatel SO ORP). Výše běžných výdajů v tomto správním obvodu průběžně mírně stoupají (s výjimkou roku 2011). To dokazuje i celkový průměr za sledované období (0,41 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázek 6 a 7.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 21-22 tis.) na sociální služby na obyvatele (v tis. Kč/obyv./rok) v letech 2008-2012

Obrázek 7: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 21-22 tis.) na sociální služby na obyvatele (v tis. Kč/obyv./rok) v letech 2008-2012

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP TANVALD	
základní charakteristika	<p>správní obvod ORP Tanvald disponuje v Libereckém kraji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nejmenším počtem obcí • 2. nejnižším počtem obyvatel • 3. nejmenší rozlohou správního obvodu • průměrnou hustotou osídlení
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • SO ORP dlouhodobě vykazuje sestupný trend běžných výdajů na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • kapitálové i běžné výdaje na žáky základních škol jsou poměrně vysoké
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • poměrně vysoké hodnoty celkových neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • běžné výdaje obcí na sociální služby se v čase mírně zvyšují

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad